Något om den s. k. mänskliga faktorn i taxeringssammanhang

Enligt en nyligen i tidskriften *Ekonomen* införd artikel skulle den *mänskliga faktorn* göra sig gällande när det gällde räkenskaper och deklarationer och kunde vara lika farlig på det området som på andra.

I artikeln, som till författare har den kände skattejuristen advokaten *Frank Hallis Wallin* — vilken efterlyser ett vänligare klimat i relationerna mellan den skattskyldige och myndigheterna — yttrar författaren vidare bl. a. följande.

Ett missgrepp av den skattskyldige kunde rendera honom för höga skatter eller också temporärt för låg skatt med risk för eftertaxering och straff. Den, som kunde uppfinna en effektiv räkenskaps- och taxeringsmaskin, som helt eliminerade den mänskliga faktorn och sålunda den skattskyldiges personliga risker skulle göra mänskligheten en stor tjänst.

Inte minst i skattesammanhang spelade den mänskliga faktorn en viktig roll såtillvida att skattelagarnas ändamålsenliga tillämpning förutsatte en höggradig följsamhet från medborgarnas sida. Skattebetalaren kände sig alltid olustig. Men han kunde känna sig mer eller mindre olustig, och det vore denna variation i känslorna, varav staten vore beroende för sina skatteinkomster.

Ett vänligt ord från en taxeringsman vore en ljusglimt, som befrämjade samarbetet mellan deklarant och taxeringsmyndighet. På samma sätt skingrades kanske skuggorna i taxeringsmannens tillvaro av ett förstående bemötande från deklaranternas sida.

I någon av våra skattetidskrifter förekommer då och då små munterheter, hämtade från deklarationer och inlagor. Humorprocenten vore annars mycket låg i sådana handlingar. Någon större uppsluppenhet kunde man väl heller inte begära. Men säkert skulle den dystra stämningen i skatteärenden märkbart lättas om klimatet bleve lite vänligare.

Artikelförfattaren ifrågasatte införandet av ett lite vänligare språk. Enligt hans uppfattning talade alla svenska myndigheter till medborgarna som om dessa sistnämnda redan vore häktade. En underrättelse om avvikelse från deklarationen vore faktiskt begriplig även om den vore formulerad sålunda: Vi beklagar, men vi kan faktiskt inte medge avdrag för nödvändiga utgifter etc.

En annan sida av den mänskliga faktorn i taxeringssammanhang gällde avdragsrätten för representation. Alldeles oavsett hur man skatterättsligt ville betrakta representationskostnader vore det ett känt fenomen inom den svenska affärsvärlden att den mänskliga faktorn kunde mycket gynnsamt påverkas av otvungen samvaro på krogen. Skulle någon kunna med ett enkelt penndrag avskaffa all representation skulle en stor procent av våra afärsmän vara mycket tacksamma för en sådan förändring. Men så länge den svenska stelheten bestode, måste nog representationen fortsätta som ett slags uppvärmningsanordning.

Så långt advokaten Wallin.

Missgrepp från den skattskyldiges sida på ett *senare* stadium *än vid deklarationens avgivande* kan emellertid förekomma och eventuellt förorsaka honom ekonomisk förlust.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:55:24

Här må till en början nämnas det fall, då den skattskyldige underlåter ställa sig till efterrättelse föreskriften i 96 § TF därom, att kammarrättsbesvär skall insändas till kansliet hos den prövningsnämnd, som meddelat det överklagade beslutet.

I stället inger alltså den skattskyldige sin besvärsskrift direkt till Kammarrätten. Denna domstol åligger det i sådant fall att omedelbart översända besvären till vederbörande prövningsnämnds kansli.[1]

Låt vara att missgreppet ifråga i allmänhet icke länder den skattskyldige till skada, så kommer i varje dyl. förekommande fall åtminstone vårt relativt ansträngda postverk att alldeles onödigtvis betungas en extra gång.

Stundom kan nämnda missgrepp bli en skattskyldig till skada.

Antag t. ex. att den person, som önskar besvära sig hos Kammarrätten angående sina taxeringar, bor i grannskapet av vederbörande länsresidens, låt oss säga i Luleå. I stället för att — såsom bör ske[2] — å kuvertet, innehållande bl. a. den till Kammarrätten riktade besvärsskriften skriva "Prövningsnämndens kansli, Luleå", formuleras texten å kuvertet exempelvis "Kammarrätten Luleå". — Då Kammarrätten ju har sitt säte i Stockholm, är det tämligen uppenbart för vederbörande postfunktionär att ett fel begåtts. Han ändrar därför utan vidare måhända ortsbeteckningen Luleå till Stockholm. Om nämligen i ett dyl. fall, alltså med fel adressering, endast en eller annan dag är kvar av den i författningsrummet angivna besvärstiden av två månader, kan det, om olyckan är framme, hända, att besvären såsom försent anförda, icke av Kammarrätten upptagas till prövning i sak.

Ett annat fall, där den mänskliga faktorn spelar in, även den med rättsförlust för klaganden såsom följd, må här också omtalas.

I en besvärsskrift, avfattad av en advokat eller befullmäktigat ombud, hemställes att myndighetens blivande beslut måtte tillställas honom. När målet i sinom tid är slutdömt, tillställes likväl en utskrift av beslutet den klagande parten. Om han av oförstånd icke sätter sig i förbindelse med advokaten, erhåller denne vetskap om målets utgång kanske först efter besvärstidens utgång. — För denna sin "tystnad" beträffande beslutet, vilket kanske gått parten helt eller delvis emot, ursäktar han sig måhända med att han "trott", att advokaten fått del av beslutet direkt från myndigheten.

---

[1] Genom denna bestämmelse (att Kammarrätten har att översända besvärsskriften till nämnda kansli) slipper vederbörande representant för det allmänna (allmänna ombudet, taxeringsintendent, revisionsintendent, länsrevisor etc.), vilken har för avsikt att hos domstolen anföra besvär rörande någon viss skattskyldigs taxering, *numera* från att därstädes begära besked, huruvida besvär dit direkt inkommit rörande samme eller annan persons taxering (laga kraft bevis).

[2] In extenso återges här en hos en av våra prövningsnämnder förekommande besvärshänvisning, vilken svårligen kan föranleda misstolkning beträffande *adresseringen*.

"Besvär över prövningsnämndens beslut må, skriftligen avfattade, av den skattskyldige *ingivas till Prövningsnämndens kansli*, adress Länsstyrelsen, inom två månader från det han erhållit del av beslutet; och skall besvärsskriften vara ställd till Kungl. Maj:ts och Rikets Kammarrätt, dit besvärsskriften — efter det vederbörandes yttranden avgivits — av Prövningsnämndens kansli sedermera kommer att översändas.

Taxeringsintendent eller kommun skall till Prövningsnämndens kansli ingiva sina skriftligen avfattade besvär inom två månader från den dag, då prövningsnämndens protokoll justerades.

Besvär må jämte detta protokollsutdrag och övriga tillhörande handlingar på klagandens eget äventyr i betalt brev med allmänna posten *insändas till Prövningsnämndens kansli*. De skola även i dylikt fall vara Prövningsnämndens kansli tillhanda inom ovan angivna tid.

Ändringssökande bör i besvärsskriften tydligt angiva sin postadress. *A. L.*

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:55:24